Lieta Nr.A42618207
AA43-2886-08/9

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā, 2008.gada 1.decembrī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja S.Liniņa,
tiesneses I.Amona un S.Zakrevska,

piedaloties pieteicējas sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Gneiss" pārstāvjiem – *B.M.* un zvērinātai advokātei *J.R.*, atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās valsts akciju sabiedrības „Privatizācijas aģentūra" pārstāvim *J.Ķ.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Gneiss" pieteikuma par valsts akciju sabiedrības „Privatizācijas aģentūra" 2007.gada 4.septembra lēmuma Nr.154/1078 atcelšanu un labvēlīga administratīvā akta izdošanu, sakarā ar sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Gneiss" apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2008.gada 18.jūnija spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Valsts akciju sabiedrība „Privatizācijas aģentūra" (turpmāk arī – Aģentūra vai atbildētājs) 2007.gada 4.septembrī pieņēma lēmumu Nr.154/1078, ar kuru noraidīts sabiedrības ar ierobežotu atbildību (turpmāk – SIA) „Gneiss" privatizācijas ierosinājums par valsts zemesgabala Jelgavas rajona Valgundes pagastā, „Gneiss", kadastra Nr.*/dzēsts kadastra numurs/*, daļas, uz kuras atrodas SIA „Gneiss" piederoša inženierbūve – ceļš, privatizāciju (turpmāk – Lēmums).

Lēmums pieņemts pamatojoties uz Valsts un pašvaldību īpašuma privatizācijas un privatizācijas sertifikātu izmantošanas pabeigšanas likuma 7.panta $2.^1$ daļu, likuma „Par valsts un pašvaldību īpašuma objektu privatizāciju" 59.panta pirmo daļu, un Ķemeru nacionālā parka likuma 4.panta, likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" 33.panta otro daļu.

[2] 2007.gada 26.septembrī Administratīvajā rajona tiesā saņemts SIA „Gneiss" (turpmāk arī - pieteicējs) pieteikums ar lūgumu atcelt Lēmumu. 2008.gada 28.maijā Administratīvajā rajona tiesā saņemti pieteikuma grozījumi, kurā lūgts uzlikt par pienākumu Aģentūrai izdot pieteicējam labvēlīgu administratīvo aktu.

Pieteicējs Lēmumu uzskata par nepamatotu un pieteikumā norāda turpmāk minētos apsvērumus.

[2.1] Lēmumā nav norādīts, ka strīdus zemesgabala izpirkšanas tiesības, atbilstoši līgumam par Kalnciema Valsts būvmateriālu kombināta Kalnu ceha valsts īpašuma nomu ar izpirkumu, kas noslēgts ar Finanšu ministriju, piekrīt pieteicējam. Zemesgabala īpašnieka maiņa nav pamats spēkā esoša līguma un pašvaldības lēmumu nosacījumu izpildei un ierosinājuma atteikumam.

[2.3] Nav ņemts vērā Ķemeru nacionālā parka likuma 32.panta nosacījums, ka spēkā paliek zemes reformas kārtībā iegūtās zemes lietošanas tiesības un īpašuma tiesības.

[2.4] Atbildētājs nav ņēmis vērā, ka ar Valgundes pagasta padomes 1997.gada 10.jūlija sēdes lēmumu Nr.6, pieteicējam piešķirta pastāvīgā lietošanā ar tiesībām izpirkt zeme, uz kuras atrodas izpērkamās elektrolīnijas un autoceļa gabals no karjera līdz drupināšanas ceham.

[2.5] Nav ievēroti Administratīvā procesa likuma 67.panta otrās daļas nosacījumi, kā arī Administratīvā procesa likuma nosacījumi par administratīvā akta pamatošanas pienākumu. Lēmumā nav izvērtēta administratīvā akta lietderība.

[2.6] Pieņemot Lēmumu, nav ņemts vērā, ka ar Valgundes pagasta padomes 1992.gada 16.marta lēmumu (20.sasaukuma 13.sesija) „Par zemes piešķiršanu juridiskām personām" nolemts piešķirt zemi 103 ha platībā pastāvīgā lietošanā pieteicējam, tajā skaitā strīdus zemi, kas ir pamats privatizācijas ierosinājuma apmierināšanai.

[3] Atbildētājs savos rakstveida paskaidrojumos tiesai norāda, ka pieteikumu neatzīst pilnībā un uz pieteikumā minētajiem pieteicēja apsvērumiem paskaidro turpmāk norādīto.

[3.1] Saskaņā ar Vides ministrijas sniegto informāciju zemesgabala daļa, kuru pieteicējs ierosinājis privatizēt, daļēji atrodas Ķemeru nacionālā parka ainavu aizsardzības zonā un daļēji dabas lieguma zonā un saskaņā ar Ķemeru nacionālā parka likuma 4.pantu zeme minētajās zonās nav privatizējama, tādēļ pieteicējs nevar realizēt pirmpirkuma tiesības uz privatizācijai ierosināto zemesgabala daļu un pieteicēja privatizācijas ierosinājums ir noraidāms.

[3.2] Nav pamatots pieteicēja arguments par Lēmuma prettiesiskumu, jo nav ievērots Ķemeru nacionālā parka likuma 32.panta nosacījums. Atbildētājs, atbilstoši pieteicēja 2006.gada 29.augusta iesniegumam par iespēju privatizēt zemesgabala daļu, izskatīja to un pieņēma Lēmumu, pamatojoties uz normatīvo aktu normām, tai skaitā tika ievēroti Administratīvā procesa likuma 67.panta otrās daļas nosacījumi. Lēmumā ir faktu konstatējums, administratīvā akta pamatojums, kā arī piemēroto tiesību normu uzskaitījums. Lēmuma lemjošajā daļā ir norāde, kur un kādā termiņā aktu var pārsūdzēt.

[3.3] Pieņemot Lēmumu, atbildētājs atbilstoši Administratīvā procesa likuma 6.pantam, izvērtēja administratīvā akta izdošanas lietderību.

[4] Ar Administratīvās rajona tiesas 2008.gada 18.jūnija spriedumu SIA „Gneiss" pieteikums par Lēmuma atcelšanu un labvēlīga administratīvā akta izdošanu noraidīts. Spriedums pamatots ar šādiem motīviem.

[4.1] Ņemot vērā tiesu praksi, pirmās instances tiesa secina, ka prasījums pēc būtības ir par labvēlīga administratīvā akta izdošanu. Attiecīgi tiesas ieskatā vērtējams, vai tiesai ir pamats uzdot atbildētājam uzlikt pienākumu izdot administratīvo aktu, ar kuru nolemts nodot privatizācijai zemesgabalu, uz kura atrodas SIA „Gneiss" piederoša inženierbūve – ceļš, savukārt atteikums tiek izvērtēts tiesas procesa laikā, kā ārpustiesas izskatīšanas rezultātā iegūtais lēmums. Sprieduma rezolutīvajā daļā tiesa lemj vienīgi par administratīvā akta izdošanu.

[4.2] Valsts un pašvaldību īpašuma privatizācijas un privatizācijas sertifikātu izmantošanas pabeigšanas likuma 7.panta pirmajā daļā noteikts, ka lēmumu par valstij piederoša vai piekrītoša apbūvēta zemesgabala nodošanu privatizācijai, ja uz šā zemesgabala esošās ēkas (būves) īpašniekam īpašuma tiesības ir nostiprinātas zemesgrāmatā, pieņem Aģentūra ne vēlāk kā divu mēnešu laikā no dienas, kad saņemts privatizācijas ierosinājums un visi privatizācijai nepieciešamie dokumenti, kas apliecina personas pirmpirkuma tiesības, savukārt minētā panta (2^1) daļā noteikts, ka ja valstij piederošs vai piekrītošs apbūvēts zemesgabals saskaņā ar citiem likumiem nav privatizējams vai atsavināms, Aģentūra šā panta pirmajā daļā noteiktajā termiņā pieņem pamatotu lēmumu par atteikumu nodot privatizācijai attiecīgo valstij piederošu vai piekrītošu apbūvētu zemesgabalu.

Attiecīgi secināms, ka atbildētājam, izvērtējot faktiskos apstākļus, pieņemot iepriekšminēto lēmumu, ir rīcības brīvība. Iepriekšminētā tiesību norma arī papildus nosaka, ka ir iespējami gadījumi, kad zeme nav privatizējama saskaņā ar citos likumos noteikto. Iepriekšminētais norāda, ka jāvērtē vai pastāv citas tiesību normas, kurās noteikts, ka zeme nav privatizējama un vai faktiskie apstākļi ir atbilstoši šo tiesību normu noteiktajiem kritērijiem.

[4.3] Saskaņā ar Vides ministrijas sniegto informāciju *(lietas 43.lapa)* zeme, uz kuras atrodas SIA „Gneiss" piederoša inženierbūve-ceļš, atrodas Ķemeru nacionālā parka teritorijā, daļēji ainavu aizsardzības zonā, daļēji dabas lieguma zonā. Minēto zonu robeža iet pa ceļa asi. Attiecīgi, pamatojoties uz iepriekšminēto, tiesas vērtējumā, ir jānoskaidro, vai ir nododama valstij piekrītošā zeme privatizācijai, ja daļa zemes atrodas Ķemeru nacionālā parka ainavu aizsardzības zonā, bet daļa Ķemeru nacionālā parka dabas lieguma zonā.

[4.4] Likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" 33.panta otrā daļa nosaka, ka valstij vai pašvaldībām piederošā vai piekrītošā zeme nav privatizējama vai atsavināma: 1) dabas rezervātos; 2) dabas liegumos, ja tie nav iedalīti funkcionālajās zonās; 3) dabas liegumu, nacionālo parku, biosfēras rezervātu, dabas parku, dabas pieminekļu un aizsargājamo ainavu apvidu dabas rezervāta, stingrā režīma, dabas lieguma un regulējamā režīma zonās.

Tādējādi secināms, ka nacionālo parku dabas lieguma zonā valstij vai pašvaldībām piederošā vai piekrītošā zeme nav privatizējama vai atsavināma un

attiecīgi zemes daļa, kas atrodas Ķemeru nacionālā parka dabas lieguma zonā, tiesas vērtējumā nav nododama privatizācijai. Minēto secinājumu apstiprina arī Ķemeru nacionālā parka likuma 4.pantā minētais, ka dabas rezervāta, dabas lieguma un ainavu aizsardzības zonu zeme, [...]. Šī zeme nav atsavināma un nav privatizējama, tā ir ierakstāma zemesgrāmatā uz valsts vārda Vides ministrijas personā.

[4.5] Tiesa secina, ka likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" normas nenosaka, ka valstij vai pašvaldībām piederošo vai piekrītošo zemi būtu aizliegts privatizēt vai atsavināt, ja tā atrodas nacionālā parka ainavu aizsardzības zonā. Savukārt Ķemeru nacionālā parka likuma 4.pantā minēts, ka dabas rezervāta, dabas lieguma un ainavu aizsardzības zonu zeme, [...]. Šī zeme nav atsavināma un nav privatizējama, tā ir ierakstāma zemesgrāmatā uz valsts vārda Vides ministrijas personā. Attiecīgi secināms, ka minētā norma aizliedz nodot privatizācijai vai atsavināt zemi, kas atrodas Ķemeru nacionālā parka dabas lieguma un ainavu aizsardzības zonā, tātad saskaņā ar šo normu nav nododama privatizācijai arī zemes daļa, kas atrodas nacionālā parka ainavu aizsardzības zonā, kas ir pretrunā ar likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" noteikto, tātad minētajā gadījumā ir novērojama tiesību normu kolīzija.

[4.6] Tiesa konstatē, ka abas minētās tiesību normas ir ar vienādu juridisko spēku, bet secina, ka likums „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" tiesas vērtējumā ir vispārējā speciālā norma izskatāmajā gadījumā, jo regulē visu Latvijas Republikā esošo īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (ieskaitot Ķemeru nacionālā parku) statusu un to aizsardzības galvenos principus, savukārt Ķemeru nacionālā parka likums nosaka tikai iepriekšminētās konkrētās īpaši aizsargājamās dabas teritorijas statusu un aizsardzības nosacījumus, un konkrētajā situācijā vērtējama kā speciālā tiesību norma attiecībā pret likumu „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām".

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 15.panta septīto daļu, tiesa secina, ka minētajā gadījumā ir piemērojams speciālajā tiesību normā (Ķemeru nacionālā parka likums) noteiktais: ka dabas rezervāta, dabas lieguma un ainavu aizsardzības zonu zeme, [...]. Šī zeme nav atsavināma un nav privatizējama, tā ir ierakstāma zemesgrāmatā uz valsts vārda Vides ministrijas personā. Attiecīgi tiesa secina, ka minētā tiesību norma nosaka, ka Zeme nav nododama privatizācijai jo atrodas nacionālā parka dabas lieguma un ainavu aizsardzības zonā.

[4.7] Tiesas vērtējumā nav pamatots pieteicēja arguments, ka zeme jāprivatizē, jo viņiem ir pirmpirkuma tiesības uz minēto zemi (īpašumā ir inženiertehniskā būve-ceļš), jo tiesas vērtējumā minētās tiesības ir realizējamas tikai tajā gadījumā, ja objekts tiek nodots privatizācijai (tātad realizējamas tikai pēc tam, ja ir lēmums par privatizāciju), bet minētās tiesības nevar būt par pamatu un priekšnosacījumu, lai objekts tiktu nodots privatizācijai. Pieteicējs norāda, ka ar Ministru kabineta 1998.gada 21.oktobra rīkojumu Nr.507 privatizācijai ir nodots arī strīdus zemes gabals Jelgavas rajonā, Valgundes pagastā. Tiesas ieskatā, ja minētajā laikā tiesību normas atļāva un pastāvēja

iespēja nodot zemi privatizācijai, tad izskatāmajā laika periodā, kad pieteicējs vērsās ar privatizācijas ierosinājumu Aģentūrā, šāda tiesiskā pamata zemes nodošanai privatizācijai vairs nepastāvēja, un attiecīgi nav pamata atsaukties uz privatizācijas iespējamību kādreiz (1998.gadā).

Tāpat pieteicējs norāda, ka tiesības uz zemes privatizāciju pieteicējam radušās arī pamatojoties uz 1998.gada 9.decembrī noslēgtajā līgumā minētā, ka zeme var tikt privatizēta pēc pieteicēja iesnieguma Aģentūrai. Tiesa norāda, ka ar līgumu noteiktās tiesības nevar būt augstākas par tiesību normā (likumā) noteikto, un ja pieteicējam arī bija minētās tiesības (zemes privatizācija) līguma noslēgšanas laikā, tad tas nebūt nenozīmē, ka, mainoties tiesiskajiem apstākļiem (spēkā stājās tiesību norma, kas aizliedz privatizēt zemi), minētā līgumiskā tiesība saglabājas. Tiesas vērtējumā pieteicējai vajadzēja izmantot minētās tiesības savlaicīgi laika periodā, kad tiesību normas paredzēja iespēju zemes privatizācijai.

[4.8] Tiesas vērtējumā nav būtisks arī pieteicēja norādītais procesuālais pārkāpums, ka Aģentūra nav izdarījusi lietderīguma apsvērumus saskaņā ar APL 67.panta otrās daļas 6.punkta prasībām, jo ņemot vērā, ka tiesību norma (likums) nosaka, ka minētais objekts nav privatizējams, tad Aģentūrai nav rīcības brīvības, ja objekts atbilst tiesību normā noteiktajiem kritērijiem, un atbilstoši nav nododams privatizācijai.

Apkopojot iepriekšminētajās tiesību normās noteikto un izanalizējot faktisko apstākļus, tiesa secina, ka nav pamata uzdot atbildētājam izdot pieteicējam labvēlīgu administratīvo aktu, ar kuru tiktu nodota privatizācijai zeme, attiecīgi pieteikums par labvēlīga akta izdošanu noraidāms.

[5] SIA „Gneiss” ir iesniegusi apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2008.gada 18.jūnija spriedumu, pārsūdzot to pilnā apjomā. Apelācijas sūdzība pamatota ar šādiem argumentiem.

[5.1] Ķemeru nacionālā parka likums ir stājies spēkā 2001.gada 3.jūlijā, bet konkrētā zemesgabala īpašuma tiesības valstij Aģentūras personā ir nostiprinātas 2001.gada 30.maijā. Ar Ministru kabineta 1998.gada 21.oktobra rīkojumu Nr.507 privatizācijai ir nodots arī strīdus nekustamais īpašums. Pieteicēja ieskatā svarīgi ir noskaidrot, vai likumdevējs, pieņemot Ķemeru nacionālā parka likumu, vēlējies apturēt jau uzsāktus privatizācijas procesus parku ainavu aizsardzības zonā un ierobežot privatizējamo īpaši aizsargājamo teritoriju loku.

[5.2] Ķemeru nacionālā parka likuma 4.pants aizliedz privatizēt parka ainavu aizsardzības zonu zemi, kas piekrīt valstij. Savukārt likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” 33.panta otrā daļa, izvirzot aizliegumu privatizēt vai atsavināt zemi īpaši aizsargājamās teritorijās, neaizliedzot privatizēt zemi nacionālo parku ainavu aizsardzības zonās, runā par valstij piederošām un piekrītošām zemēm.

Iedziļinoties minēto tiesību normu redakcijās, kad vienā ir pieminētas valstij piekrītošās zemes, bet otrā - valstij piederošās un piekrītošās zemes, jāsecina, ka to saturs neliecina par to, ka abām būtu identisks regulēšanas priekšmets, līdz ar to minēto normu specialitātes noteikšana nevar notikt,

aprobežojoties tikai ar Ķemeru nacionāla parka likuma 4.panta un likuma „Par īpaši aizsargājamajām dabas teritorijām" 33.panta analīzi.

[5.3] Likums „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" satur atsevišķu uz privatizācijas regulējumu attiecināmu VII nodaļu – „Zemes īpašums, zemes lietošana un privatizācija aizsargājamās teritorijās". Savukārt Ķemeru nacionālā parka likums šāda satura nodaļu nesatur, bet minētais 4.pants ir iekļauts likuma I nodaļā – „Vispārīgie noteikumi". Lai gan likumā „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" kopš Ķemeru nacionālā parka likuma spēkā stāšanās grozījumi ir izdarīti piecas reizes, nekādas atrunas par Ķemeru nacionālo parku šajā likumā nav izdarītas. Tāpat īpaši noteikumi par Ķemeru nacionālā parka zemju ierakstīšanu uz valsts vārda nav iekļauti arī likumā „Par valsts un pašvaldību zemes īpašuma tiesībām un to nostiprināšanu zemesgrāmatās".

Analizējot citu nacionālo parku likumus, ir redzams, ka tie neskar zemju privatizācijas vai atsavināšanas jautājumus parka teritorijā. Līdz ar to Ķemeru nacionālā parka likumā iekļauto tiesību normu nevar atzīt par speciālo tiesību normu attiecībā pret likumu „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām".

[5.4] Apskatot Ķemeru nacionālā parka likumu kopsakarā, ir jāsecina, ka, pieņemot šo likumu un neparedzot specifiskus noteikumus attiecībā uz jau uzsāktiem privatizācijas procesiem, ja tas skar Ķemeru nacionālā parka ainavu aizsardzības zonas zemi, likumdevējs nav nodrošinājis iespējamo privatizētāju, šajā gadījumā - SIA „Gneiss", tiesības uz īpašumu, privatizācijas procesa laikā mainot spēles noteikumus. Lai gan Civillikuma 3.pants nosaka, ka katra civiltiesiska attiecība apspriežama pēc likumiem, kas bijuši spēkā, kad šī tiesība radusies, pārgrozījusies vai izbeigusies. Tā kā privatizācijas un pirmpirkuma tiesību jautājumi ir apspriežami arī pēc Civillikuma normām, valstij bija jārespektē pieteicēja līdz Ķemeru nacionālā parka likuma spēkā stāšanās dienai iegūtās tiesības. Pirmpirkuma tiesība un zemes privatizācijas tiesības attiecībā uz to zemes daļu, kas atrodas nacionālā parka ainavu aizsardzības zonā, pieteicējam radās līdz ar 1999.gada 9.decembra pirkuma līguma parakstīšanu par privatizējamo objektu - Kalnciema Valsts būvmateriālu kombināta Kalnu ceha valsts īpašumu.

[5.5] Bez ievērības tiesa ir atstājusi pieteicēja paskaidrojumos izteiktos iebildumus par likuma pārkāpumiem apstrīdētā lēmuma pieņemšanas procesā, jo atbildētājs nav ievērojis Valsts un pašvaldību īpašuma privatizācijas un privatizācijas sertifikātu pabeigšanas likuma 7.panta pirmajā daļā noteikto lēmuma pieņemšanas termiņu - divi mēneši. Pieteicējam nelabvēlīgais administratīvais akts ir pieņemts pēc gada no iesnieguma iesniegšanas Aģentūrā.

[6] Aģentūra ir iesniegusi rakstveida paskaidrojumus par SIA „Gneiss" apelācijas sūdzību, lūdzot to noraidīt un atzīt par nepamatotu. Rakstveida paskaidrojumos minēti šādi apsvērumi.

[6.1] Likums „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" regulē tiesiskās attiecības visās Latvijas Republikas īpaši aizsargājamās dabas teritorijās. No minētā likuma 1.panta analīzes redzams, ka likums „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" regulē tiesiskās attiecības ne tikai visos Latvijas Republikā eksistējošos nacionālajos parkos, kurus uzskaitījis savā apelācijas sūdzībā

pieteicējs, bet arī vēl citās Latvijas Republikā ar šo likumu noteikto sešu aizsargājamo teritoriju kategoriju zemēs. Savukārt Ķemeru nacionāla parka likums regulē tiesiskās attiecības vienīgi Ķemeru nacionālā parka teritorijā.

[6.2] Tādējādi gan likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" normas, gan Ķemeru nacionālā parka likuma normas regulē tiesiskās attiecības Ķemeru nacionālā parka teritorijā, bet tā kā likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" normu regulējums ir attiecināms uz visām Latvijas Republikā esošajām īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, bet Ķemeru nacionālā parka likums vienīgi uz Ķemeru nacionālā parka teritoriju, tad attiecībā uz tiesisko attiecību regulējumu Ķemeru nacionālā parka teritorijā, Ķemeru nacionālā parka likuma normas attiecībā pret likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" normām ir atzīstamas par speciālajām.

[6.3] Līdz ar to, saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 15.panta septītās daļas noteikumiem, gadījumos, kad tiek konstatēta pretruna kādas tiesiskās attiecības regulējumā attiecībā uz Ķemeru nacionālā parka teritoriju Ķemeru nacionālā parka likuma normā ar šīs pašas tiesiskās attiecības regulējumu likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" normā, piemērojama ir Ķemeru nacionālā parka likuma norma.

[6.4] Ja arī pieņemtu, ka attiecībā uz Ķemeru nacionālā parka teritoriju Ķemeru nacionālā parka likuma normas nav atzīstamas par speciālajām attiecībā pret likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" normām, tad tomēr kolīzijas gadījumā būtu jāpiemēro Ķemeru nacionālā parka likuma normas pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 15.panta astotās daļas noteikumiem, jo likums „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" Latvijas Republikas Augstākajā Padomē tika pieņemts 1993.gada 2.martā, bet Ķemeru nacionālā parka likuma jaunā redakcija Latvijas Republikas Saeimā tiek pieņemta, 2001.gada 30.maijā. Savukārt Ķemeru nacionālā parka likuma vecā redakcija Saeimā tika pieņemta 1997.gada 12.jūnijā, bet likums spēkā stājās 1997.gada 16.jūlijā. Tādējādi Ķemeru nacionālā parka likuma gan vecā, gan jaunā redakcija tika pieņemtas pēc likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām".

[6.5] Iesniegumu par zemes gabala daļas privatizāciju pieteicējs iesniedza atbildētājam 2006.gada 29.augustā, t.i., brīdī, kad spēkā bija Ķemeru nacionālā parka likuma jaunā redakcija ar 4.pantā ietverto aizliegumu privatizēt zemi ne tikai dabas lieguma zonā, bet arī ainavu aizsardzības zonā.

[6.6] Atbildētājam nebija izvēles iespēja - izdot vai neizdot administratīvo aktu, kā arī nebija izvēles iespēja - kāda satura administratīvo aktu izdot. Tā kā atbildētājam nebija jāapsver ne administratīvā akta izdošanas, ne tā satura lietderība, tad atbildētājam nebija arī jālemj par Administratīvā likuma 66.pantā minētajiem lietderības apstākļiem. Tieši pretēji, atbildētājam bija jāievēro Administratīvā procesa likuma 65.panta pirmās daļas noteikumi.

[7] Tiesas sēdē pieteicēja pārstāve apelācijas sūdzību uzturēja uz tajā norādīto motīvu pamata un papildus paskaidroja, ka ievērojot to, ka Ministru kabinets ir nodevis konkrēto zemesgabalu privatizācijai, bija tiesības paļauties, ka privatizācijas process tiks pabeigts par labu pieteicējam.

Atbildētāja pārstāvis apelācijas sūdzību neatzina un norādīja, ka iestāde nevarēja pieņemt pretēju lēmumu likumā noteiktajam.

Motīvu daļa

[8] Izvērtējusi lietas materiālus un noklausījusies administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka apelācijas sūdzība ir nepamatota un pieteikums ir noraidāms.

[9] Pieteicējs pieteikumā tiesai lūdzis atcelt Lēmumu un uzlikt pienākumu atbildētājam izdot pieteicējam labvēlīgu administratīvo aktu.

Tādējādi pieteicējs vienlaikus ar tam negatīva administratīvā akta atcelšanu ir lūdzis labvēlīga administratīvā akta izdošanu – nodot privatizācijai zemesgabalu zem SIA „Gneiss" piederošas inženierbūves – ceļa.

Kā Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments norādījis jau iepriekš *(2006. gada 2. novembra sprieduma lietā SKA-415/2006 17. punkts, 2007.gada 4.janvāra sprieduma lietā SKA-14/2007 17.punkts, 2007.gada 21.jūnija sprieduma lietā Nr.SKA-295/2007 15.punkts),* gadījumā, ja persona vēršas tiesā ar prasījumu par labvēlīga administratīva akta izdošanu, iepriekš izdotais iestādes atteikums nav patstāvīgs pieteikuma priekšmets. Tie abi kopumā veido vienu prasījumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, atteikums šajā gadījumā ir uzskatāms par lietas iepriekšējas ārpustiesas izskatīšanas rezultātu, un tas automātiski zaudē spēku līdz ar labvēlīga administratīvā akta izdošanu.

Ievērojot minēto, apgabaltiesa šajā lietā kā pieteikuma priekšmetu atzīst prasījumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, proti, lēmuma par zemesgabala daļas zem SIA „Gneiss" piederošas inženierbūves – ceļa privatizāciju, bet pieteicēja prasījumu par Lēmuma atcelšanu atsevišķi nevērtē.

[10] Lai noskaidrotu, vai pieteicēja prasījums par labvēlīga administratīvā akta izdošanu ir pamatots, tiesai jāvērtē, vai lietā ir konstatējami visi normatīvajos aktos noteiktie priekšnosacījumi lēmuma pieņemšanai par zemesgabala Jelgavas rajonā, Valgundes pagastā, „Gneiss", ar kadastra Nr.*/dzēsts kadastra numurs/*, daļas privatizāciju.

[11] Administratīvā apgabaltiesa lietā konstatē šādus apstākļus.

[11.1] 1992.gada 19.augustā Ministru Padome pieņēma lēmumu Nr.317 „Par privatizējamo valsts īpašuma objektu (uzņēmumu) sarakstiem" (turpmāk – MP lēmums Nr.317), ar kuru apstiprināja valsts īpašuma objektu (uzņēmumu) sarakstu, kuri privatizējami 1992. un 1993.gadā. Minētā saraksta 4.4.2.apakšpunkts paredzēja, ka privatizējams ir Kalnciema Valsts būvmateriālu kombināts.

[11.2] 1994.gada 12.jūlijā starp Finanšu ministriju un SIA „Gneiss" tika noslēgts līgums par Kalnciema Valsts būvmateriālu kombināta Kalnu ceha valsts īpašuma nomu ar izpirkumu. SIA „Gneiss" kā nomnieks saņēma

nekustamo mantu (ēkas, būves, ierīces), kustamo mantu (tehnoloģiskās iekārtas, transporta līdzekļus, instrumentus), apgrozāmos, naudas, finansu resursus un nepabeigtās celtniecības objektu *(lietas 10.-22.lapas).*

[11.3] Iepriekš minētais iznomātais valsts īpašums atrodas uz zemesgabala Jelgavas rajonā, Valgundes pagastā, „Gneiss", ar kadastra Nr.*/dzēsts kadastra numurs/*.

[11.4] 1998.gada 21.oktobrī Ministru kabinets pieņēma rīkojumu Nr.507 (turpmāk - MK rīkojums Nr.507), ar kuru Ministru kabinets saskaņā ar likumu „Par valsts un pašvaldību īpašuma objektu privatizāciju" nodod privatizācijai valsts un pašvaldību īpašumā esošos un valstij piekrītošos zemesgabalus, uz kuriem atrodas īpašuma objekti, kas nodoti privatizācijai saskaņā ar rīkojuma pielikumā minētajiem Ministru Padomes lēmumiem un Ministru kabineta rīkojumiem, un kas nav nodoti privatizācijai ar citiem Ministru kabineta rīkojumiem.

Ar minēto rīkojumu Aģentūrai uzdots ierakstīt zemesgrāmatā uz valsts vārda Aģentūras personā zemesgrāmatā neierakstītos valstij piederošos un piekrītošos zemesgabalus, uz kuriem atrodas šī rīkojuma 1.punktā minētie īpašuma objekti, un likumos noteiktajos gadījumos tos pārdot.

MK rīkojuma Nr.507 pielikuma 1.6.punktā minēts MP lēmums Nr.317, ar kuru Kalnciema Valsts būvmateriālu kombināts nodots privatizācijai.

[11.5] 1999.gada 9.decembrī starp Aģentūru kā pārdevēju un SIA „Gneiss" kā pircēju tika noslēgts pirkuma līgums, ar kuru SIA „Gneiss" privatizācijas ceļā īpašumā ieguva ēku un inženierbūvi (ceļu), kas atrodas uz zemesgabala Jelgavas rajonā, Valgundes pagastā, „Gneiss", ar kadastra Nr.5*/dzēsts kadastra numurs/ (lietas 45.-49.lapas).*

[11.6] 2001.gada 1.martā SIA „Gneiss" iesniedza Aģentūrā pieteikumu par zemesgabala Jelgavas rajonā, Valgundes pagastā, „Gneiss", ar kadastra Nr.*/dzēsts kadastra numurs/*, privatizāciju.

[11.7] 2001.gada 30.maijā Jelgavas zemesgrāmatu nodaļas Valgundes pagasta zemesgrāmatas nodalījumā Nr.485, zemesgabala Jelgavas rajonā, Valgundes pagastā, „Gneiss", ar kadastra Nr.*/dzēsts kadastra numurs/*, platība 105,4 ha (turpmāk – zemesgabals) īpašumtiesības nostiprinātas Latvijas valstij Aģentūras personā.

[11.8] 2001.gada 21.septembrī SIA „Gneiss" īpašuma tiesības uz ēku un inženierbūvi, ar kadastra Nr.*/dzēsts kadastra numurs/*, reģistrētas Jelgavas zemesgrāmatu nodaļas Valgundes pagasta zemesgrāmatu nodalījumā Nr.*/dzēsts kadastra numurs/*, pamatojoties uz 1999.gada 9.decembra pirkuma līgumu un 2001.gada 25.jūlija vienošanos par grozījumiem 1999.gada 9.decembra pirkuma līgumā *(lietas 39.lapa).*

[11.9] 2003.gada 25.novembrī Aģentūra ar lēmumu Nr. 217/1662 atteikusi zemesgabala privatizāciju, nododot zemesgabalu Vides ministrijas valdījumā *(lietas 33.-34.lapas).* SIA „Gneiss" minēto lēmumu nav pārsūdzējusi.

[11.10] 2006.gada 28.augustā SIA „Gneiss" vērsās Aģentūrā ar pieteikumu privatizēt zemesgabala daļu, uz kura atrodas SIA „Gneiss"

inženierbūve: ceļš, garums-1610, ar kadastra Nr.*/dzēsts kadastra numurs/ (lietas 36.lapa)*.

[11.11] 2007.gada 4.septembrī Aģentūra ar lēmumu Nr.154/1078 noraidījusi SIA „Gneiss" privatizācijas pieteikumu *(lietas 6.-8.lapas)*.

[12] Izvērtējot iepriekš minētos apstākļus, Administratīvā apgabaltiesa konstatē, ka, lai gan Aģentūra atteikusi nodot privatizācijai zemesgabala daļu, Ministru kabinets jau 1998.gada 21.oktobrī ir nolēmis zemesgabalu privatizācijai nodot. MK rīkojums Nr.507 ir spēkā esošs un nav atcelts.

Līdz ar to tālāk izvērtējams, vai iepriekš minētajos apstākļos Aģentūrai ir tiesības lemt par zemesgabala nodošanu privatizācijai.

[13] MK rīkojums Nr.507 pieņemts 1998.gada 21.oktobrī un pamatots ar likumu „Par valsts un pašvaldību īpašuma objektu privatizāciju".

Nav strīda par to, ka MK rīkojuma Nr.507 pieņemšanas brīdī konkrētais zemesgabals bija uzskatāms par privatizācijas objektu - valstij piekrītošu apbūvētu zemesgabalu, uz kura atradās privatizējamais Kalnciema Valsts būvmateriālu kombināta Kalnu ceha valsts īpašums, kas bija nodots nomā ar izpirkumu pieteicējam.

Saskaņā ar likuma „Par valsts un pašvaldību īpašuma objektu privatizāciju" 1.panta ceturto daļu (redakcijā, kas bija spēkā MK rīkojuma Nr.507 pieņemšanas brīdī) kārtību, kādā piešķirams lietošanā vai privatizējams zemesgabals, uz kura atrodas privatizējamais valsts vai pašvaldības īpašuma objekts, regulē šā likuma VII daļas noteikumi un citi likumi.

Likuma VII daļas 2.nodaļas „Zemesgabala privatizācijas uzsākšana" 66.panta pirmā daļa noteica, ka, lai varētu privatizēt valstij piederošu vai piekrītošu zemesgabalu, Ministru kabinets par to izdod rīkojumu. Saskaņā ar likuma 59.panta pirmo daļu visas darbības, kas saistītas ar valstij piederoša vai piekrītoša zemesgabala privatizāciju uz tā esošā īpašuma objekta jaunajam īpašniekam, ja šis īpašuma objekts sākotnēji ir bijis valsts īpašums, veic Privatizācijas aģentūra, ja citos likumos nav noteikts citādi.

No iepriekš minētajām tiesību normām, Administratīvā apgabaltiesa secina, ka ar MK rīkojumu Nr.507 tika uzsākta zemesgabala privatizācija.

[14] Līdz ar to Aģentūrai, izpildot MK rīkojumu Nr.507 un pamatojoties uz likuma „Par valsts un pašvaldību īpašuma objektu privatizāciju" 59.panta pirmo daļu, bija jāveic visas likumā noteiktās darbības, kas saistītas ar zemesgabala privatizāciju saskaņā ar šā likuma VII daļā paredzētajiem noteikumiem. Proti, saskaņā ar likuma 67.pantu Aģentūrai bija jāpārņem zemesgabals savā valdījumā, jāpublicē paziņojums laikrakstā „Latvijas Vēstnesis" (69.pants), jāieraksta zemesgrāmatā uz valsts vārda (70.pants), jānosaka cena (71.pants), jāizstrādā privatizācijas noteikumi un jānosaka pircējs (4.nodaļa), tajā skaitā piedāvājot noslēgt privatizējamā zemesgabala pirkuma līgumu tā īpašuma objekta īpašniekam, kurš atrodas uz šā zemesgabala (85.pants).

Kā izriet no lietas materiāliem, lai gan MK rīkojums Nr.507 tika pieņemts 1998.gadā, Aģentūra līdz 2001.gada 30.maijam nevienu no minētajām darbībām nav veikusi. Tikai pēc tam, kad pieteicējs 2001.gada 1.martā iesniedza pieteikumu Aģentūrā zemesgabala privatizācijai, Aģentūra 2001.gada 30.maijā zemesgabalu ierakstīja uz valsts vārda zemesgrāmatā. Arī pēc zemesgabala ierakstīšanas zemesgrāmatā Aģentūra nekādas darbības, lai uzsākto privatizāciju pabeigtu, nav veikusi.

[15] Pieteicēja 2001.gada 1.marta iesniegumu par zemesgabala privatizāciju Aģentūra izskatīja tikai 2003.gada 25.novembrī, pieņemot lēmumu Nr.217/1662, ar kuru atteikusi zemesgabala privatizāciju, pamatojoties uz Ķemeru nacionālā parka 4.pantu. Administratīvās apgabaltiesas ieskatā Aģentūra, pieņemot konkrēto lēmumu, pārkāpa tobrīd spēkā esošajos normatīvajos aktos noteikto kompetenci (likuma „Par valsts un pašvaldību īpašuma objektu privatizāciju" 8.pants redakcijā uz 2003.gada 25.novembri), jo tiesības izlemt jautājumu par valstij piederoša apbūvēta zemesgabala privatizāciju tajā laikā bija tikai Ministru kabinetam, izdodot attiecīgu rīkojumu (likuma 66.panta pirmā daļa).

Turklāt, kā jau konstatēts iepriekš, Ministru kabineta rīkojums par zemesgabala privatizāciju jau bija pieņemts (MK rīkojums Nr.507), līdz ar to pieteicējam kā uz šā zemesgabala esošā īpašuma objekta īpašniekam saskaņā ar likuma „Par valsts un pašvaldību īpašuma objektu privatizāciju" 64.panta pirmo daļu bija tiesības uz privatizējama apbūvēta zemesgabala pirmpirkumu, taču pieteicējs Aģentūras 2003.gada 25.novembra lēmumu Nr.217/1662, ar kuru minētās tiesības tika liegtas, nepārsūdzēja.

[16] Pieteicējs 2006.gada 28.augustā vērsās Aģentūrā atkārtoti. Šoreiz pieteicējs pieteikumā Aģentūrai norādījis, ka vēlas privatizēt tikai to zemesgabala daļu, uz kura atrodas SIA „Gneiss" inženierbūve: ceļš, garums 1610.

2007.gada 4.septembrī Aģentūra ar lēmumu Nr.154/1078 noraidījusi SIA „Gneiss" privatizācijas pieteikumu. Aģentūra Lēmumā norādījusi, ka zemesgabals ar MK rīkojumu Nr.307 nodots privatizācijai, bet tajā pašā laikā, pamatojoties uz Valsts un pašvaldību īpašuma privatizācijas un privatizācijas sertifikātu izmantošanas pabeigšanas likuma 7.panta $2.^1$ daļu, izlēma noraidīt pieteicēja pieteikumu.

Valsts un pašvaldību īpašuma privatizācijas un privatizācijas sertifikātu izmantošanas pabeigšanas likuma 7.panta pirmā daļa noteic, ka lēmumu par valstij piederoša vai piekrītoša apbūvēta zemesgabala nodošanu privatizācijai, ja uz šā zemesgabala esošās ēkas (būves) īpašniekam īpašuma tiesības ir nostiprinātas zemesgrāmatā, pieņem Aģentūra ne vēlāk kā divu mēnešu laikā no dienas, kad saņemts privatizācijas ierosinājums un visi privatizācijai nepieciešamie dokumenti, kas apliecina personas pirmpirkuma tiesības. Savukārt minētā likuma 7.panta $2.^1$ daļa noteic, ja valstij piederošs vai piekrītošs apbūvēts zemesgabals saskaņā ar citiem likumiem nav privatizējams vai

atsavināms, Aģentūra šā panta pirmajā daļā noteiktajā termiņā pieņem pamatotu lēmumu par atteikumu nodot privatizācijai attiecīgo valstij piederošu vai piekrītošu apbūvētu zemesgabalu.

Ievērojot minētajās tiesību normās noteikto Aģentūras kompetenci, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka, neraugoties uz to, ka Ministru kabinets zemesgabalu jau bija nodevis privatizācijai, Aģentūrai bija tiesības izskatīt un izlemt pieteicēja 2006.gada 28.augusta pieteikumu par valstij piederoša apbūvēta zemesgabala privatizāciju.

[17] Aģentūra Atteikumā atzinusi, ka zemesgabala daļa zem pieteicēja īpašumā esošā ceļa nav privatizējama saskaņā ar likuma „Par valsts īpaši aizsargājamām teritorijām" 33.panta otro daļu un Ķemeru nacionālā parka 4.pantu. Administratīvā apgabaltiesa minētajam pamatojumam daļēji nepiekrīt tālāk norādīto argumentu dēļ.

[18] Lietā nav strīda par to, ka zemesgabals atrodas valsts īpaši aizsargājamā dabas teritorijā - Ķemeru nacionālajā parkā. Līdz ar to noskaidrojams, vai un kāda minētajam apstāklim ir nozīme, izlemjot jautājumu par konkrēta zemesgabala privatizāciju.

[19] Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju sistēmas pamatprincipus, īpaši aizsargājamo dabas teritoriju veidošanas kārtību un pastāvēšanas nodrošinājumu regulē likums „Par valsts īpaši aizsargājamām teritorijām".

Likuma „Par valsts īpaši aizsargājamām teritorijām" 2.panta trešā daļa noteic, ka ir šādas aizsargājamo teritoriju kategorijas: dabas rezervāti, nacionālie parki, biosfēras rezervāti, dabas parki, dabas pieminekļi, dabas liegumi, aizsargājamās jūras teritorijas un aizsargājamo ainavu apvidi.

Savukārt minēta likuma 19.pants paredz aizsargājamo teritoriju iedalījumu zonās. 19.panta pirmā daļa noteic, ka aizsargājamās teritorijas var iedalīt funkcionālajās zonās. Funkcionālajām zonām ir atšķirīgi aizsardzības un izmantošanas noteikumi. 19.panta otrā daļa paredz, ka aizsargājamās teritorijas var iedalīt šādās funkcionālajās zonās: stingrā režīma, regulējamā režīma, dabas lieguma, dabas parka, ainavu aizsardzības un neitrālā zona un nacionālajos parkos var izveidot arī kultūrvēsturisko zonu.

Tādējādi īpaši aizsargājamā dabas teritorija var tik sadalīta zonās ar atšķirīgiem aizsardzības un izmantošanas noteikumiem.

[20] Likuma „Par valsts īpaši aizsargājamām teritorijām" VII nodaļa noteic zemes īpašuma formas aizsargājamās teritorijās, kā arī noteic ierobežojumus zemes lietošanā un privatizācijā aizsargājamās teritorijās.

Likuma 33.panta pirmā daļa noteic, ka zeme aizsargājamās teritorijās var būt valsts, pašvaldību, kā arī fizisko un juridisko personu īpašumā. Minētā panta otrā daļa noteic aizliegumu atsavināt vai privatizēt valstij vai pašvaldībām piederošo vai piekrītošo zemi:

1) dabas rezervātos;

2) dabas liegumos, ja tie nav iedalīti funkcionālajās zonās;

3) dabas liegumu, nacionālo parku, biosfēras rezervātu, dabas parku, dabas pieminekļu un aizsargājamo ainavu apvidu dabas rezervāta, stingrā režīma, dabas lieguma un regulējamā režīma zonās.

Tādējādi likumdevējs, neskatoties uz dabas aizsargājamo teritoriju īpašo statusu, ir pieļāvis, ka īpaši aizsargājamo dabas teritoriju zemes ar dažiem izņēmumiem (33.panta otrā daļa) var būt arī privātpersonu īpašumā.

No likuma „Par valsts īpaši aizsargājamām teritorijām" 33.panta otrajā daļā minētajiem ierobežojumiem, izriet, ka nacionālajos parkos likumdevējs aizliedzis privatizēt vai atsavināt zemi:

1) dabas rezervāta zonā;
2) stingrā režīma zonā;
3) dabas lieguma zonā;
4) regulējamā režīma zonā.

[21] Saskaņā ar Ķemeru nacionālā parka likuma 1.pantu Ķemeru nacionālais parks ir valsts nozīmes īpaši aizsargājama dabas teritorija.

Minētā likuma 5.pantā noteikts, ka, lai nodrošinātu dabas ekosistēmu aizsardzību, ainavu un sugu ģenētiskās un bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un teritorijas saimniecisko attīstību, nacionālā parka teritorijā tiek noteiktas šādas funkcionālās zonas:

1) dabas rezervāta zona;
2) dabas lieguma zona;
3) ainavu aizsardzības zona;
4) neitrālā zona.

Ķemeru nacionālā parka likuma 4.pants noteic, ka dabas rezervāta, dabas lieguma un ainavu aizsardzības zonu zeme, kas līdz 1940.gada 21.jūlijam piederēja fiziskajām un juridiskajām personām, kuras nav pieprasījušas atjaunot īpašuma tiesības uz šo zemi vai ir pieprasījušas kompensāciju, kā arī zeme, uz kuru normatīvajos aktos nav paredzēta īpašuma tiesību atjaunošana, piekrīt valstij. Šī zeme nav atsavināma un nav privatizējama, tā ir ierakstāma zemesgrāmatā uz valsts vārda Vides ministrijas personā.

Tādējādi minētā norma satur aprobežojumu zemes iegūšanai īpašumā privatizācijas vai atsavināšanas ceļā Ķemeru nacionālā parka dabas rezervāta, dabas lieguma un ainavu aizsardzības zonā.

[22] Saskaņā ar Vides ministrijas sniegto informāciju *(lietas 43.lapa)* zemesgabala daļa, uz kuras atrodas SIA „Gneiss" piederoša inženierbūve-ceļš, atrodas Ķemeru nacionālā parka teritorijā daļēji ainavu aizsardzības zonā, daļēji dabas lieguma zonā. Teritorija uz rietumiem no ceļa ass ietilpst Ķemeru nacionālā parka ainavu aizsardzības zonā. Teritorija uz austrumiem no ceļa ass ietilpst Ķemeru nacionālā parka dabas lieguma zonā.

Tādējādi, ievērojot likuma „Par valsts īpaši aizsargājamām teritorijām" 33.panta otrās daļas 3.punktu un Ķemeru nacionālā parka likuma 4.pantu [20-21], secināms, ka zemesgabala daļa, uz austrumiem no SIA „Gneiss" piederošā

ceļa ass, nav privatizējama, jo tā atrodas Ķemeru nacionālā parka teritorijas dabas lieguma zonā.

Līdz ar to minētā zemesgabala daļa (no SIA „Gneiss" piederošā ceļa ass uz austrumiem), nav atzīstama par privatizācijas objektu, kuru būtu tiesības privatizēt likuma „Par valsts un pašvaldību īpašuma objektu privatizāciju" noteiktajā kārtībā. Attiecīgi pieteicējam nav no minētā likuma izrietošās subjektīvās tiesības prasīt šīs zemesgabala daļas nodošanu privatizācijai, jo prasītās valsts zemes atsavināšana ir aizliegta ar likumu.

[23] Attiecībā par zemesgabala daļu uz rietumiem no ceļa ass, kas ietilpst Ķemeru nacionālā parka ainavu aizsardzības zonā, konstatējami tālāk minētie tiesiskie apstākļi.

Izvērtējot jautājumu, vai nacionālā parka ainavu aizsardzības zonā ir aizliegts privatizēt zemi, Administratīvā apgabaltiesa konstatē pretrunu starp likuma „Par valsts īpaši aizsargājamām teritorijām" 33.panta otrās daļas 3.punktu un Ķemeru nacionālā parka likuma 4.pantu. Proti, likuma „Par valsts īpaši aizsargājamām teritorijām" 33.panta otrās daļas 3.punkts neaizliedz privatizēt zemi nacionālā parka ainavu aizsardzības zonā, bet Ķemeru nacionālā parka likuma 4.pants zemes privatizāciju Ķemeru nacionālā parka ainavu aizsardzības zonā aizliedz. Tādējādi ir konstatējama minēto tiesību normu kolīzija.

[24] Tiesību normu kolīzijas administratīvajā procesā ir risināmas Administratīvā procesa likuma 15.pantā noteiktajā kārtībā, tādēļ noskaidrojams kolidējošo tiesību normu juridiskais spēks un veids.

Izvērtējot likuma „Par valsts īpaši aizsargājamām teritorijām" 33.panta otrās daļas 3.punktā ietverto normu un Ķemeru nacionālā parka likuma 4.pantā ietverto tiesību normu, secināms, ka abas tiesību normas ir ar vienādu juridisko spēku. Tās noteic ierobežojumus zemes privatizācijai valsts īpaši aizsargājamā dabas teritorijā – nacionālajā parkā. Likuma „Par valsts īpaši aizsargājamām teritorijām" 33.panta otrās daļas 3.punkts ir atzīstama par vispārējo tiesību normu, jo attiecināma uz visiem nacionālajiem parkiem, savukārt Ķemeru nacionālā parka likuma 4.pants atzīstams par speciālo tiesību normu, jo attiecas tikai uz vienu konkrētu īpaši aizsargājamo dabas teritoriju – Ķemeru nacionālo parku.

Ķemeru nacionālā parka likuma 4.pantā ietvertā tiesību normu atzīstama par vecāku speciālo tiesību normu, jo Ķemeru nacionālā parka likums, kurā minētā tiesību norma ietverta, pieņemts 2001.gada 30.maijā, bet likuma „Par valsts īpaši aizsargājamām teritorijām" 33.panta otrās daļas 3.punkts redakcijā, kas ir spēkā šobrīd, pieņemts 2007.gada 10.maijā (skat. 2007.gada 10.maija likuma „Grozījumi likumā „Par valsts īpaši aizsargājamām teritorijām"" 3.punktu), līdz ar to tā ir atzīstama par jaunāku vispārējo tiesību normu.

[25] Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 15.panta devītajai daļai, ja konstatē pretrunu starp vienāda juridiskā spēka jaunāku vispārējo un vecāku

speciālo tiesību normu, vecāko speciālo tiesību normu piemēro tiktāl, ciktāl tās mērķis nav pretrunā ar jaunākās vispārējās tiesību normas (normatīvā akta) mērķi.

Tādējādi, konstatējot pretrunu starp jaunāku vispārējo tiesību normu - likuma „Par valsts īpaši aizsargājamām teritorijām" 33.panta otrās daļas 3.punktu un vecāku speciālo tiesību normu - Ķemeru nacionālā parka likuma 4.pantu, jānoskaidro abu minēto tiesību normu mērķi. Lai to noskaidrotu, Administratīvās apgabaltiesas ieskatā nepieciešams noskaidrot likumdevēja gribu, likumā „Par valsts īpaši aizsargājamām teritorijām" un Ķemeru nacionālā parka likumā iekļaujot regulējumu, kas attiecas uz zemes privatizāciju vai atsavināšanu īpaši aizsargājamās dabas teritorijās.

[26] Likums „Par valsts īpaši aizsargājamām teritorijām" pieņemts 1993.gada 2.martā. No minētās dienas līdz 2002.gada 3.aprīlim likuma 33.panta otrajā daļā bija noteikts, ka nav privatizējamas aizsargājamās teritorijas vai to daļas, kas iekļautas augstākās valsts vides aizsardzības institūcijas (no 1997.gada 28.novembra Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas) sastādītajā un apstiprinātajā sarakstā. Minētā panta trešā daļa paredzēja, ka citas aizsargājamās teritorijas vai to daļas, kas nav iekļautas minētajā sarakstā, var būt pašvaldību vai fizisko un juridisko personu īpašumā tikai tad, ja tās šajā likumā noteiktajā kārtībā apņemas ievērot aizsargājamās teritorijas aizsardzības un izmantošanas noteikumus, kā arī dabas aizsardzības plānu.

No 2002.gada 3.aprīļa likuma „Par valsts īpaši aizsargājamām teritorijām" 33.panta otrā daļa tika izteikta šādā redakcijā:

„Valstij piederošā un piekrītošā zeme dabas rezervātos, dabas liegumos un citu aizsargājamo teritoriju dabas rezervātu un dabas liegumu zonās nav privatizējama vai atsavināma." (*skat. 2002.gada 28.februāra likuma „Grozījumi likumā „Par valsts īpaši aizsargājamām teritorijām"" 17.punktu)*.

No 2003.gada 5.decembra līdz 2007.gada 12.jūnijam likuma „Par valsts īpaši aizsargājamām teritorijām" 33.panta otrā daļa bija izteikta šādā redakcijā:

„Valstij un pašvaldībām piederošā un piekrītošā zeme dabas rezervātos, dabas liegumos un citu aizsargājamo teritoriju dabas rezervāta, stingrā režīma, dabas lieguma un regulējamā režīma zonās nav privatizējama vai atsavināma." *(skat. 2003.gada 20.novembra likuma „Grozījumi likumā „Par valsts īpaši aizsargājamām teritorijām"" 12.punktu)*.

Izvērtējot minētās tiesību normas, Administratīvā apgabaltiesa secina, ka likumdevējs, nosakot aizliegumu privatizēt zemi atsevišķās īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, ir uzskaitījis konkrētas īpaši aizsargājamo dabas teritoriju kategorijas un zonas, kurās privatizācija nav pieļaujama.

Kā redzams, līdz 2002.gada 3.aprīlim neprivatizējamās teritorijas vai to daļas tika noteiktas pēc augstākās valsts vides aizsardzības institūcijas apstiprināta saraksta. No 2002.gada 3.aprīļa likumdevējs likumā ierakstīja konkrētas īpaši aizsargājamo dabas teritoriju kategorijas un zonas, kurās privatizācija nav pieļaujama. Kā redzams, ne aizsargājamo ainavu apvidi, ne aizsargājamo ainavu zonas nav iekļautas to teritoriju uzskatījumā, uz kurām

attiecas privatizācijas aizliegums. Pēc 2002.gada 3.aprīļa grozījumi likuma 33.panta otrajā daļā tika izdarīti vēl divas reizes, papildinot neprivatizējamo teritoriju sarakstu, bet minētajos grozījumos iekļauti aizliegumi neskar ainavu aizsardzības zonas.

Turklāt redzams arī, ka aizliegums privatizēt zemi ir attiecināts uz tām īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, kurās aizsardzības līmenis ir noteikts salīdzinoši augstāks (skat. likuma „Par valsts īpaši aizsargājamām teritorijām" II nodaļa).

Ievērojot iepriekš minēto, secināms, ka likumdevēja mērķis nav bijis panākt īpaši aizsargājamās dabas teritorijās valstij piekrītošo zemju atstāšanu valsts īpašumā, tajā skaitā ierobežojot zemes privatizāciju arī ainavu aizsardzības zonās. Šobrīd likumdevējs ir skaidri noteicis, ka valsts īpašumā paliek tikai konkrētās teritorijas, kurām nepieciešama stingra valsts aizsardzība, ko nevarētu nodrošināt, ja zeme tiktu nodota privātpersonu īpašumā.

[27] Sistēmātiski aplūkojot citos likumos ietvertos zemes privatizācijas ierobežojumus, Administratīvā apgabaltiesa konstatē, ka aizliegumi, kas attiektos uz īpaši aizsargājamo dabas teritoriju ainavu aizsardzības zonām, nav noteikti.

Saskaņā ar likuma „Par zemes privatizāciju lauku apvidos" 29.panta otrās daļas 2.punktu zemi īpašumā nevar iegūt dabas rezervātos un citu aizsargājamo teritoriju dabas rezervātu zonās, bet likums „Par valsts un pašvaldību īpašuma objektu privatizāciju" nekādus ierobežojumus īpaši aizsargājamo dabas teritoriju zemju privatizācijai nenosaka.

Arī citi speciālie likumi, kas attiecas uz konkrētām īpaši aizsargājamām teritorijām (Gaujas nacionālā parka likums, Slīteres nacionālā parka likums, Rāznas nacionālā parka likums), zemes privatizācijas jautājumus neregulē.

[28] Ķemeru nacionālā parka likums pieņemts 1997.gada 12.jūnijā, spēkā no 1997.gada 16.jūlija. Minētajā redakcijā likums nekādus ierobežojumus zemes privatizācijā nenoteica.

Ķemeru nacionālā parka likums jaunā redakcijā pieņemts 2001.gada 30.maijā, spēkā no 2001.gada 3.jūlija, ietverot aizliegumu privatizēt zemei parka ainavu aizsardzības zonā. Regulējums, kas ietverts 2001.gada 30.maija Ķemeru nacionālā parka likuma 4.pantā, līdz šim brīdim nav grozīts.

Likumprojekta „Ķemeru nacionālā parka likums" anotācijā, paskaidrojot tiesību akta projekta būtību atzīts: „Jauns likums nepieciešams tāpēc, ka 1999.gada beigās un 2000.gada sākumā tika pieņemti Gaujas nacionālā parka likums un Slīteres nacionālā parka likums, kas uzskatāmi par kvalitatīvāk izstrādātiem un atbilstošākiem mūsdienu likumdošanas prasībām nekā līdzšinējais Ķemeru nacionālā parka likums. Tāpēc pēdējo nepieciešams pārstrādāt pēc pirmo divu parauga, neietverot detalizētas normas, kas attiecināmas uz Ministru kabineta noteikumiem, un tādējādi harmonizējot spēkā esošo likumdošanu atbilstoši Eiropas Savienības prasībām un rekomendācijām, kā arī Sugu un biotopu aizsardzības likumam. Jaunais likums paredz precizēto

Ķemeru nacionālā parka funkcionālo zonu, to robežu un platības regulējumu, kā arī sakārto nacionālā parka pārvaldi atbilstoši jaunākajai likumdošanas praksei." (skat. http://www.saeima.lv/saeima7/reg.likprj).

No iepriekš minētā izriet, ka likumprojekta galvenais mērķis ir bijis sakārtot tiesisko regulējumu Ķemeru nacionālajā parkā, līdzīgi, kā tas izdarīts ar citu nacionālo parku tiesisko regulējumu. Anotācijā nav norādīts, ka likumprojekts nepieciešams, lai regulētu vai kā citādi sakārtotu zemes reformas jautājumus parka teritorijā.

No Latvijas Republikas 7.Saeimas 2001.gada 17.maija sēdes stenogrammas (skat. http://www.saeima.lv/steno/2001/st_1705/st1705.html) redzams, ka debatēs par likumprojekta „Ķemeru nacionālā parka likums" pieņemšanu pirmajā lasījumā deputāts Leons Bojārs (Latvijas Sociāldemokrātiskās strādnieku partijas frakcija) teicis: „Šā likuma izstrāde bija vajadzīga. ... Latvijā līdz šim nedomā par parkiem, dabas liegumiem un par ainavu saglabāšanu. Kas paliks mūsu mazbērniem? Par to diemžēl ne vienmēr padomā, izcērt veselas bērzu un ozolu birzis. Ķemeru nacionālais parks ir unikāla vieta. ... Vai Latvijas iedzīvotāji nav pelnījuši ārstēties Ķemeru sanatorijā? Latvijas pirmās brīvvalsts laikā sanatorija kalpoja Latvijas iedzīvotāju vajadzībām. .., tad vismaz saglabāsim šo unikālo parku, apsaimniekosim to! Protams, būs diezgan smagi, jo vietējo pašvaldību tur ir gandrīz desmit un ir vajadzīgi diezgan lieli naudas līdzekļi. Taču es domāju, ka sākumam vismaz 3 miljonus var atrast un pārējo summu ik gadu, kā saka, pielikt, lai to parku izveidotu. Latvijas iedzīvotāji, ja viņi nevarēs ārstēties Ķemeru sanatorijā, varēs vismaz atnākt uz to parku un paelpot svaigu gaisu. Likumprojekts ir jāatbalsta.".

Runājot Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisijas vārdā deputāte Anna Seile teica: „Tieši tāpēc, ka tā ir unikāla vieta, ir izstrādāts šis likumprojekts, lai unikālo vietu aizsargātu. Latvijas iedzīvotāji ir pelnījuši Ķemeru nacionālā parka un tā zonu sakārtošanu."

Izvērtējot iepriekš minētās deputātu debates, secināms, ka papildus likumprojekta anotācijā norādītajai likuma būtībai, likumdevējam bijis svarīgi noteikt pēc iespējams stingrāku aizsardzību parka teritorijai, lai saglabātu minētās vietas dabas daudzveidību, vēsturiski izveidojušos kultūrvēsturisko un kurortoloģisko vērtību, nodrošinātu Latvijas iedzīvotāju tiesības brīvi atpūsties parka teritorijā. Administratīvās apgabaltiesas ieskatā, minētie apstākļi izskaidro Ķemeru nacionālā parka likuma 4.panta normas jēgu, proti, faktiski nepieļaut valstij piekrītošās zemes nonākšanu privātpersonu īpašumā, to privatizējot vai atsavinot.

Kā redzams no likuma 1.pielikuma „Ķemeru nacionālā parka ārējās robežas un funkcionālo zonu robežu shēma" lielāko daļu parka teritorijas aizņem dabas rezervāta, dabas lieguma zona un ainavu aizsardzības zona. Liedzot zemes privatizāciju minētajās zonās, likumdevējs faktiski ierobežojis zemes privatizāciju visā Ķemeru nacionālā parka teritorijā.

[29] Tādējādi no iepriekš minētā izriet, ka Ķemeru nacionālā parka likuma 4.panta mērķis [28] ir pretrunā ar likuma „Par valsts īpaši aizsargājamām teritorijām" 33.panta otrās daļas 3.punkta mērķim [26]. Līdz ar to, ievērojot APL 15.panta devīto daļu, konkrētajā gadījumā priekšroka dodama likuma „Par valsts īpaši aizsargājamām teritorijām" 33.panta otrās daļas 3.punktam, kas nenoteic zemes privatizācijas aizliegumu nacionālā parka ainavu aizsardzības zonā.

Administratīvās apgabaltiesas ieskatā šāda tiesību normas piemērošana ļauj sasniegt mērķi, kas noteikts zemes reformas ietvaros – pārkārtot zemes īpašuma tiesiskās, sociālās un ekonomiskās attiecības, respektīvi, šajā gadījumā, lai zemes un uz tā esošo ēku (būvju) īpašnieks būtu viena persona.

Vienlaikus netiek traucēta to mērķu realizēšana, kā dēļ Ķemeru nacionālā parkā ainavu aizsardzības zona tika izveidota. Proti, saskaņā ar Ķemeru nacionālā parka likuma 9.pantu ainavu aizsardzības zona izveidota, lai aizsargātu tūrisma, atpūtas un izglītības resursus, minerālūdeņu veidošanās procesus, saglabātu dabas ainavu un kultūrainavu un samazinātu antropogēno ietekmi uz dabas rezervāta un dabas lieguma zonām. Savukārt likuma „Par valsts īpaši aizsargājamām teritorijām" 34.panta pirmā daļa noteic, ka aizsargājamās teritorijās zemes īpašuma tiesības bijušajiem zemes īpašniekiem vai viņu mantiniekiem var atjaunot un zemi fizisko un juridisko personu īpašumā var nodot tikai tad, ja šīs personas apņemas ievērot aizsargājamās teritorijas aizsardzības un izmantošanas noteikumus un dabas aizsardzības plānu.

Tātad zemes nonākšana privātpersonas īpašumā aizsargājamās teritorijas ainavu aizsardzības zonā nenozīmē, ka netiks ievērota valsts noteiktā kārtība teritorijas aizsardzībā. Turklāt valstij ir tiesības saukt pie atbildības personas, kas pārkāpušas aizsargājamās teritorijas aizsardzības un izmantošanas noteikumus.

[30] Balstoties uz iepriekš izdarītajiem secinājumiem, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka konkrētajā gadījumā zemesgabala atrašanās Ķemeru nacionālā parka ainavu aizsardzības zonā nav šķērslis zemesgabala privatizācijai saskaņā ar likumu „Par valsts un pašvaldību īpašuma objektu privatizāciju".

[31] Vērtējot pieteicēja subjektīvās tiesības prasīt, lai Aģentūra nodod privatizācijai zemesgabala daļu, kas atrodas zem pieteicējam piederošās inženierbūves – ceļa daļas, kas atrodas Ķemeru nacionālā parka ainavu aizsardzības zonā no ceļa ass uz rietumiem, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pieteicējam šādas subjektīvās tiesības nepiemīt turpmāk norādīto apsvērumu dēļ.

Saskaņā ar likuma „Par valsts un pašvaldību īpašuma objektu privatizāciju" 60.panta pirmo daļu zemesgabalu var privatizēt:

1) kā apbūvētu zemesgabalu kopā ar privatizējamo valsts vai pašvaldības īpašuma objektu, kas atrodas uz šā zemesgabala;

2) kā apbūvētu zemesgabalu, ja īpašuma objekts, kas atrodas uz šā zemesgabala, iegūts šajā likumā vai citos likumos un normatīvajos aktos paredzētajā kārtībā;
3) kā neapbūvētu zemesgabalu.

Minētā panta trešā daļa noteic, ja zemesgabals tiek privatizēts kā atsevišķs apbūvēts zemesgabals jau privatizēta valsts vai pašvaldības īpašuma objekta īpašniekam, šis zemesgabals kopā ar privatizēto valsts vai pašvaldības īpašuma objektu veido lietu kopību.

No minētajām tiesību normām izriet, ka privatizācijas objekts minētā likuma izpratnē ir zemesgabals, uz kura atrodas ēkas vai būves.

Saskaņā ar Jelgavas zemesgrāmatu nodaļas Valgundes pagasta zemesgrāmatu nodalījuma Nr.*/dzēsts kadastra numurs/* ierakstu SIA „Gneiss" piederošā ēka un inženierbūve saistītas ar zemes gabalu, ar kadastra Nr.*/dzēsts kadastra numurs/,* Valgundes pagasta zemesgrāmatu nodalījums Nr.485, kura īpašnieks ir Latvijas valsts Aģentūras personā.

Tādējādi pieteicējam piederošā inženierbūve – ceļš ir saistīts ar konkrētu zemesgabalu. Līdz ar to saskaņā ar likuma „Par valsts un pašvaldību īpašuma objektu privatizāciju" 60.panta pirmās daļas 2.punktu privatizācijas objekts konkrētajā gadījumā var būt viss minētais zemesgabals, nevis tā daļa zem ceļa.

Ievērojot to, ka pieteicējs privatizācijas pieteikumā Aģentūrai norādījis, ka vēlas privatizēt zemesgabala daļu zem ceļa, kas nav uzskatāma par privatizācijas objektu likuma „Par valsts un pašvaldību īpašuma objektu privatizāciju" izpratnē, Administratīvā apgabaltiesa uzskata, ka pieteicējam nav no minētā likuma izrietošās subjektīvās tiesības prasīt konkrētā zemesgabala daļas zem ceļa nodošanu privatizācijai.

Līdz ar to pieteicēja pieteikums par labvēlīga administratīvā akta izdošanu-pienākuma uzlikšanu Aģentūrai pieņemt lēmumu par zemesgabala daļas zem pieteicējam piederošas inženierbūves – ceļa, privatizāciju, ir noraidāms.

Kā jau Administratīvā apgabaltiesa iepriekš konstatēja, pieteicējs 2001.gadā bija lūdzis Aģentūrai privatizēt visu zemesgabalu, taču Aģentūra ar 2003.gada 25.novembra lēmumu Nr.217/1662 pieteicēja pieteikumu noraidīja. Pieteicējam bija tiesības minēto lēmumu pārsūdzēt tiesā, ko pieteicējs nav izdarījis. Līdz ar to minētais lēmums ir spēkā esošs un kļuvis neapstrīdams.

[32] Tādējādi, lai gan Administratīvā apgabaltiesa daļēji nepiekrīt pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesa pamatoti noraidīja pieteicēja pieteikumu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda:

Noraidīt sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Gneiss" pieteikumu par pienākuma uzlikšanu Privatizācijas aģentūrai pieņemt lēmumu par valsts zemesgabala Jelgavas rajona Valgundes pagastā, „Gneiss", kadastra Nr*./dzēsts kadastra numurs/*, daļas zem sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Gneiss" piederoša inženierbūves – ceļa, privatizāciju.

Spriedumu 30 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas var pārsūdzēt Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja: S.Liniņa

Tiesneses I.Amona

S.Zakrevska